

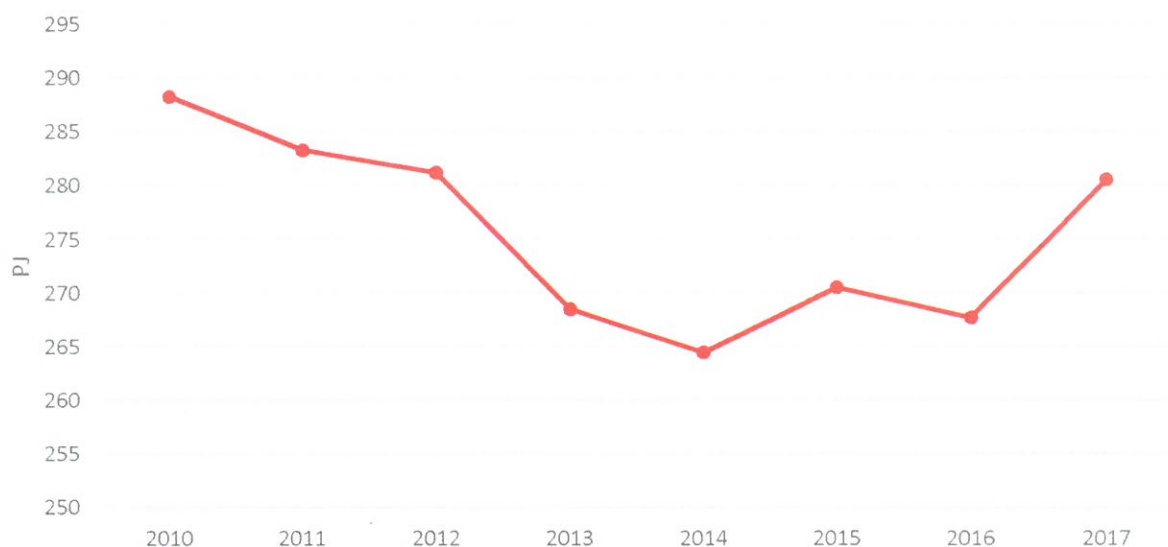
Energetické úspory v průmyslu ve vazbě na Strategický rámec ČR 2030

Vývoj spotřeby energie v průmyslu

Spotřeba energie v průmyslu vykazuje od roku 2010 dlouhodobý pokles. Meziroční nárůst spotřeby energie v roce 2017 o 5 % byl do zásadní míry zapříčiněn změnou statistického započítání spotřeby energie jednoho podniku působícího na českém trhu.

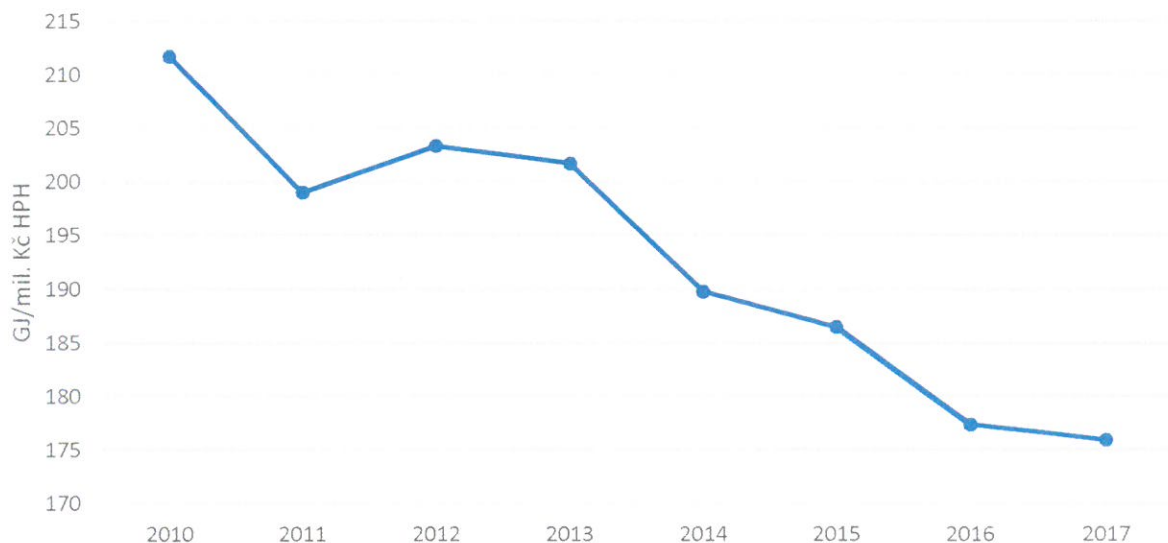
Klíčové pro hodnocení trendu zvyšování energetické účinnosti v sektoru průmyslu je ukazatel energetické náročnosti. **Pozitivní trend snižující se energetické náročnosti** je zřejmý z poměru vyrobené hrubé přidané hodnoty v sektoru na spotřebovanou jednotku energie v sektoru. Dlouhodobě klesající trend je zřejmý z grafu č. 2.

Graf č. 1: Vývoj spotřeby energie průmyslu, 2010-2017

Zdroj: Eurostat

Graf č. 2: Vývoj energetické náročnosti průmyslu, 2010-2017

Zdroj: Eurostat

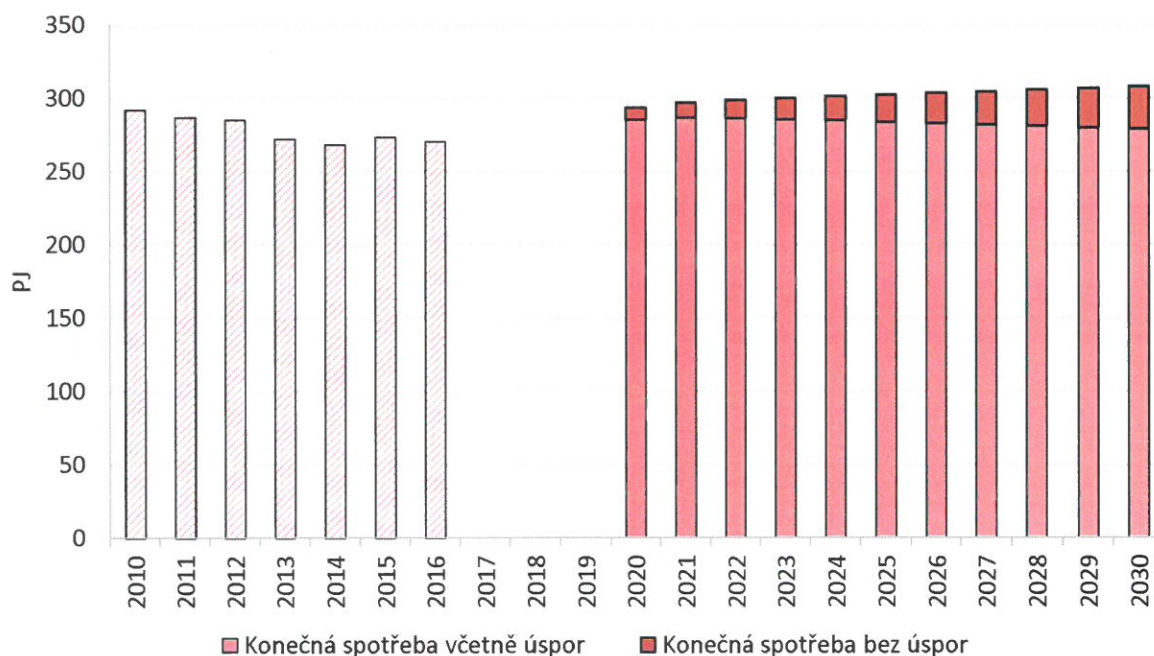
Predikce vývoje spotřeby energie v sektoru průmyslu

V rámci přípravy vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu MPO připravilo 2 scénáře vývoje spotřeby energie v sektoru průmyslu. Výhled vývoje konečné spotřeby byl určen na základě predikce vývoje produkce a energetické náročnosti základních průmyslových odvětví (hutnictví železa, hutnictví neželezných kovů, chemický průmysl atd.).

Konečná spotřeba dle scénáře bez energetických úspor pak odpovídá vývoji sektoru průmyslu za předpokladu, že by nedošlo ke změně energetické náročnosti jednotlivých odvětví, která by zůstala konstantní na úrovni roku 2016. Z predikce vyplývá, že úroveň spotřeby energie bez přijetí úsporných opatření mezi lety 2020 a 2030 naroste o 5 %. V rámci výhledu vývoje spotřeby energie v případě instalace nejlepších dostupných technologií v sledovaných odvětvích počítáme se snížením spotřeby energie v sektoru průmyslu v roce 2030 o 2 % oproti roku 2020.

Scénář (PJ)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bez úspor	293,3	296,8	298,7	299,8	301,1	302,1	303,3	304,4	305,4	306,6	307,6
S úsporami	285,0	286,3	286,2	285,3	284,6	283,6	282,7	281,7	280,7	279,6	278,5

Graf: Vývoj konečné spotřeby v sektoru průmyslu

Na základě predikce spotřeby a analýzy stavu instalace nejlepších dostupných technologií lze předpokládat v důsledku investování do zvyšování účinnosti technologických a výrobních procesů v období 2020-2030 dosažení úspor energie ve výši cca 21 PJ.

Pro realizaci tohoto potenciálu je stěžejní, aby vláda přijala strategický a politický rámec v oblasti energetické účinnosti, který bude pro dotčené subjekty motivační k realizaci úsporných opatření (kombinace vhodných opatření a finančních nástrojů). Takový rámec by měl zvýšit pravděpodobnost plnění závazků vyplývajících ze směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Z pravidelného hodnocení stávající politiky zvyšování energetické účinnosti je zřejmé, že stávající rámec není funkční a dostatečně nemotivuje subjekty investovat do snižování energetické náročnosti i přes významný objem dotačních prostředků pro období 2014 - 2020.

Nástroje zvyšování účinnosti v průmyslu

Mezi klíčové nástroje zvyšování energetické účinnosti v průmyslu patří legislativní požadavky vyplývající ze zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií. Dle zákona je každý velký podnik, nebo podnik s významnou spotřebou energie povinen zpracovat každé 4 roky energetický audit. Cílem energetického auditu je komplexní analýza energetického hospodářství podniku a identifikace možných energeticky úsporných opatření a jejich přínos z hlediska ekonomického a dopadů na životní prostředí.

Mezi další nástroje zvyšující motivaci průmyslu zvyšovat energetickou účinnost patří dotační programy financované z ESIF anebo z národních zdrojů. Program OPPIK s alokací téměř 20 mld. Kč na zvyšování energetické účinnosti je největším programem na podporu úspor v průmyslu v ČR. Navzdory významné alokaci a dosud provedených opatření zaměřených na snížení administrativní náročnosti podávání žádostí, není čerpání prostředků a plnění cílů v oblasti energetické účinnosti optimální. V programu zbývá vyčerpat více než ¾ dostupných prostředků.

Realizace investičních opatření v průmyslu je dále podporována v rámci programu ENERGA, konkrétně prostřednictvím zvýhodněných úvěrů s 0% úrokem a finančním příspěvkem na technickou asistenci pro podniky působící v hl. m. Praze, kde není možné podpořit podniky z programu OPPIK.

Neinvestiční opatření v průmyslu jsou podporována z programu EFEKT, kde se ve vztahu k průmyslu jedná především o podporu zavádění energetické managementu a financování zpracování studií proveditelnosti pro komplexní projekty.

Existující bariéry

Dle provedeného průzkumu MPO v oblasti povědomí o úsporách energie a existujících bariérách z roku 2018 bylo zjištěno následující:

- **financování je nejčastější komplikací** při realizaci energeticky úsporných opatření v sektoru průmyslu. I přesto, že nedostatek financí byl jednou z největších bariér, využilo státní dotaci jen přibližně 1/3 podniků. Důvodem nevyužití dostupné dotace bylo dle průzkumu nutnost upravit projekt za účelem splnění podmínek dotačního programu (OPPIK).
- ve vztahu k zajištění financování existovaly dále **komplikace související s vnitřními záležitostmi firmy**, jako například interní schvalovací procesy projektů, nedostatečné kapacity pro přípravu projektů anebo nezájem ze strany managementu.

- další bariérou je **nedostatečné povědomí o úsporách energie a dostupných dotačních nástrojích**. Například přibližně 1/4 respondentů uvedla, že o dostupné dotaci nevěděla. Ve vztahu k samotnému povědomí o úsporách energie, je z průzkumu zřejmé, že 1/3 respondentů z řad firem nemá dostatečné povědomí o spotřebě energie v podniku.
- jen necelá polovina firem využívá nástroje zvyšování povědomí o úsporách energie a možných energeticky úsporných opatření, jako např. energetický audit, a pouze třetina pak nějakou formu průběžného energetického managementu.

Doporučení ve vazbě na Strategický rámec ČR 2030

- Zajistit pro období 2021-2030 alokaci dostupných finančních prostředků pro zvyšování energetické účinnosti z ESIF pod jeden řídicí orgán, který bude současně gestorem politiky zvyšování energetické účinnosti.
- Posílit prostředky v národních programech podpory a jejich rozšíření, jmenovitě programů EFEKT a ENERGA.
- Nastavit změnu schématu snižování spotřeby dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti
- Najít způsob motivace podnikatelů k monitorování jejich spotřeby energie a zvýšit jejich povědomí o nákladech na ni.
- Propagovat podporu zavádění energetického managementu a přípravy pro využití projektů úspor energie se zárukou.
- Zvážit a komunikovat různé formy zvýhodnění investic do projektů generující úsporu energie (včetně případného daňového zvýhodnění) nebo jiné dlouhodobě stabilní, přehledné a pro podnikatele důvěryhodné formy podpory.
- Poskytovat technickou podporu pro přípravu projektů.

Úkoly ministerstva průmyslu a obchodu pro období 2019-2020

- Snaha o změnu EU pravidel pro státní podporu s cílem zjednodušit stávající systém a zvýšit motivaci podniků realizovat energeticky úsporná opatření,
- zavedení kombinovaného schématu pro plnění závazku nových úspor energie dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti,
- posílení národních programů na podporu úspor energie – program NZÚ, program EFEKT, program ENERGA; jako vhodný zdroj prostředků na posílení politik zvyšování energetické účinnosti realizovaných prostřednictvím těchto programů jsou prostředky z výnosů prodeje emisních povolenek,
- podpora průmyslu v rámci systému EU ETS formou kompenzací.